TALOUSVALIOKUNTA
00102 EDUSKUNTA
TaV@eduskunta.fi

LAUSUNTO 1/1

05.06.2023

ASIA: U 7/2023 VP VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE ALOITTEESTA KRIITTISTEN RAAKA-AINEIDEN TURVALLISEN, MONIPUOLISEN, KOHTUUHINTAISEN JA KESTÄVÄN SAANNIN VARMISTAMISEKSI:

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida otsikon mukaisesta aiheesta.

MTK yhtyy valtioneuvoston kantaan luvituksen nopeuttamisesta osana omavaraisuuden ja kriittisten raaka-aineiden saatavuutta. Luvituksen nopeuttaminen ei kuitenkaan ole tärkein syy tuleville investointipäätöksille, vaan investointipäätöksen tärkeimpinä syinä voidaan pitää louhittavien strategisten ja kriittisten raaka-aineiden määrää ja laatua maaperässä. Kaavoituksen ja luvituksen selkeys, ennakoitavuus ja yhdenmukaisuus valtion sisällä tukevat lopullista investointipäätöstä. MTK suhtautuu kriittisesti laaja-alaisten, ympäristöä ja maaperää voimakkaasti muokkaavien kaivoshankkeiden luvituksen nopeuttamiseen, sillä hankkeilla on kauaskantoisia vaikutuksia, jotka syytä tarkastella huolella ja riittävällä tarkkuudella. MTK:n mielestä luvituksen nopeuttamista tulisi edistää uusiutuvan energian ja kiertotalouden hankkeissa, jotka ovat vaihtoehtoisia toimia louhinnan sijaan kriittisten raaka-aineiden saatavuuden ja omavaraisuuden turvaamiseksi.

MTK muistuttaa vaikutustenarvioinnissa ympäristön olevan yksi osa arvioitavaa kokonaisuutta, johon lisäksi arvioitavina kuuluvat taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset. Maanomistajien ja asianosaisten osallistumis- ja kuulemismahdollisuuksia sekä heidän oikeuksiaan ei tule heikentää vaikutusarviointien toteutuksessa ja luvituksen nopeuttamisessa.

MTK esittää Suomen kantaan lisättäväksi, että EU:n energiaturvallisuuden näkökulmasta kriittisten raaka-aineiden rajoitettu saatavuus voi johtaa riskien kasvamiseen, vaikka vihreällä siirtymällä sinänsä tavoitellaankin energiaturvallisuuden parantumista. EU:n on huolehdittava, että energiaturvallisuutta parannetaan myös sellaisiin uusiutuvan energian lähteisiin panostamalla, joita ei arvioissa ole todettu kriittisten raaka-aineiden riskejä sisältäviksi. Erityisesti bioenergialla eri muodoissaan on tästä näkökulmasta huomattavan merkittävä rooli energiaturvallisuuden parantamisessa. Energiaturvallisuutta parantavien toimien suunnittelussa on huolehdittava perusoikeuksien toteutumisesta ja yhteensopivuudesta olemassa olevien huoltovarmuusmenettelyiden kanssa.

MTK esittää Suomen kantaan lisättäväksi, että strategisten raaka-aineiden kierrätyslähdetavoitteiden lisäksi kriittisille raaka-aineille (mm. fosfori) asetetaan selkeät määrälliset kierrätyslähdetavoitteet. Tavoitteet ovat toteutettavissa muun muassa yhdyskuntajäteveden ja maatalousperäisen lannan jalostuspotentiaalia hyödyntäen energiakäyttöön ja lannoitetuotteiksi. Nämä kriittisten raaka-aineiden kierrätystoimet tukevat ympäristön- ja luonnonsuojelua ja metsäkadon hillintätoimia sekä ovat vaihtoehtoisia toimia louhinnalle kriittisten raaka-aineiden saatavuuden ja omavaraisuuden turvaamiseksi. Yhdyskuntajäteveden- ja lannankäsittelyteknologian kehittämistä ja kierrätysravinteiden markkinoiden edistämistä tulee jatkaa ja tukea.

Helsingissä 05.06.2023

Päivi Nerg
Elinvoimajohtaja

Juho Ikonen
Maankäytön asiantuntija

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi